

ת"פ (חדרה) 30473-11-23 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (חדרה) 30473-11-23 - מדינת ישראל נ' פלונישלו חדרה

ת"פ (חדרה) 30473-11-23

מדינת ישראל

נגד

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד מוראד עמאש

בית משפט השלום בחדרה

[01.12.2024]

כבוד השופט אלכס אחר

פסק דין

הנאשם הורשע בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן וזאת במסגרת הסדר טיעון שגובש בין הצדדים והוצג בפני בית המשפט ביום 13/2/24.

בהתאם לכתב האישום המתוקן הורשע הנאשם בעבירות הבאות:

א. תקיפה הגורמת חבלה של ממש כלפי בן זוג - עבירה לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין.

ב. תקיפת סתם כלפי בן זוג - עבירה לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין.

ג. איומים - עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

כתב האישום המתוקן אשר בעובדותיו כאמור הודה הנאשם, ייחס לנאשם ביצוע עבירות שנעברו בביתו, בינו לבין המתלוננת שהינה אשתו בשתי הזדמנויות שונות - הראשונה ביום 23/9/23 והשנייה מחודש יולי 2023 וזאת כעולה מהעובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן.

בין הצדדים לא גובשה הסכמה עונשית והוסכם כי כל צד יטען בהתאם לעמדתו, בנוסף הסכימו הצדדים כי טרם שמיעת הטיעונים לעונש יופנה עניינו של הנאשם לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר בעניינו, אולם אין בהמלצות התסקיר כדי להגביל או לחייב את העמדה העונשית של מי מהם.

ב"כ הנאשם ביקש להורות לשירות המבחן לבחון במסגרת התסקיר את האפשרות של ביטול הרשעת הנאשם.

בדין שהתקיים בפני ביום 13/2/24 נכח עו"ד אוסמה עבד אל הדי ב"כ המתלוננת, אשר ציין בפני בית המשפט את הדברים הבאים: "אנו רוצים להודיע כי נשלח מכתב למשטרה בשם המתלוננת, היא מבקשת לבטל את התלונה ולתת להם הזדמנות שנייה ביחד, אני מודיע זאת לבית המשפט כי הודענו למשטרה שאנו מבקשים לבטל את התלונה. היא כמובן גם תשתף פעולה עם שירות המבחן".

בעניינו של הנאשם הוגשו שני תסקירים מטעם שירות המבחן, ובמקביל הופנה גם עניינו לממונה על עבודות השירות לצורך בדיקת כשירותו לריצוי עונש המאסר בעבודות שירות.

במסגרת התסקיר הראשון מיום 2/7/24 ציין שירות המבחן כי להתרשמותו, הנאשם מבין היטב את חומרת מעשיו והפסול שבהם וניכר כי הוא מתחרט על האופן בו התנהג, הוא הביע אמפתיה כלפי אשתו והכיר בפגיעה הפיזית והנפשית שהסב לה.

בדין שהתקיים בפני ביום 8/7/24 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש ולאחר שנתתי את דעתי לטיעונים אלה ועל בסיס האמור בתסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם, מצאתי לנכון לדחות את ישיבת הטיעונים לעונש ולאפשר לשירות המבחן להעמיק את ההליך מול הנאשם במובן זה שתיבחן השתלבותו בהליך טיפולי מתאים באופן קונקרטי, שכן כפי שהדבר עלה מהאמור בתסקיר הנאשם נמצא בראשיתו של הליך לעריכת התבוננות מעמיקה בדפוסי התנהגותו ורק כעת נראים ניצנים ראשונים בהתנהגותו החיובית כלפי המתלוננת.

במסגרת החלטה זו התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר משלים בעניינו של הנאשם ובמקביל הפנית את עניינו לממונה על עבודות השירות לצורך בדיקת כשירותו של הנאשם לריצוי עונש המאסר, במידה ויוטל עליו, בעבודות שירות.

במסגרת התסקיר השני מיום 27/10/24, ציין שירות המבחן כי במהלך תקופת הדחייה הנאשם השתלב בהליך טיפולי במסגרת תחנה לטיפול אלימות במשפחה בקה אל גרביה והוא משתף פעולה כנדרש, כך גם בהתאם למידע שהתקבל מהעו"ס המטפלת בעניינו של הנאשם עולה כי הוא משולב בהליך טיפולי פרטני שבועי ולהתרשמותו הנאשם מבטא מוטיבציה גבוהה לשיפור ושימור הקשר בינו לבין אשתו המתלוננת.

בנוסף, צוין כי המתלוננת אשר שוחחה פעם נוספת עם שירות המבחן ציינה כי לא היו עוד אירועי אלימות מצדו של הנאשם והדגישה כי היא חווה שינוי בהתנהגותו במרחב הזוגי במובן זה שכיום מצליח הנאשם יותר לשתף ברגשותיו וקשייו ומקיים קשר פתוח וכנה. המתלוננת שללה תחושת סכנה ואיום כלפיה.

שירות המבחן התרשם במסגרת תסקיר זה, כי במהלך תקופת הדחייה הנאשם מבטא יכולת שיתוף פעולה עם שירות המבחן ונראה כי הוא מבטא יכולת לראות בשירות המבחן גורם סמכותי מסייע ומטיב, בהתאם לכך העריך שירות המבחן כי המשך השתלבותו של הנאשם בטיפול במרכז לטיפול באלימות במשפחה, בפיקוח שירות המבחן, יש בו כדי לסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבירות דומות.

המתלוננת ציינה בפני שירות המבחן כי מאז אירועי העבירה לא אירעו מקרי אלימות נוספים, היא אינה חוששת מפניו של הנאשם ורואה השתדלות שעושה הנאשם בהתנהלות מולה שמתבטאת בהפחתת דפוסי קנאה ורכושנות.

עוד ציינה המתלוננת בפני שירות המבחן כי במידה והנאשם יחזור ויתנהג באופן אלים כלפיה הרי שלא תחשוש לפנות לגורמי אכיפת החוק.

שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה כאשר במהלכו ישולב הנאשם בטיפול מתאים בתחום האלימות הזוגית. באשר להרשעתו, המליץ שירות המבחן לבטלה וזאת על רקע החשש הקונקרטי כי הותרת ההרשעה על כנה תפגע בעיסוקו בתחום ההוראה ולצד זאת הומלץ להחתיים אותו על התחייבות כספית.

ביום 13/10/24 הוגשה חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות לפיה הנאשם נמצא כשיר לריצוי עונש המאסר בעבודות שירות.

טיעוני הצדדים לעונש:

המאשימה עתרה במסגרת טיעוניה להותיר את הרשעת הנאשם על כנה וזאת בניגוד להמלצת שירות המבחן שכן לגישתה נסיבותיו של הנאשם לא עומדות בקריטריונים כפי שנקבעו בהלכת כתב, שהתוותה למעשה את הנסיבות החריות שתתקיימנה לביטול הרשעת הנאשם בדין.

לטענתה, מעשי הנאשם הותירו חבלות אומנם מינוריות על גופה של המתלוננת אולם במקביל לא ניתן להתעלם מהפגיעה הנפשית אותה חוותה המתלוננת לצד הפגיעה הפיזית, עוד נטען, על פי הפסיקה הנוהגת וודאי כאשר עסקין באלימות בעבירות במשפחה, לא רק שלא ניתן להורות על ביטול ההרשעה אלא יש לקבוע מתחם ענישה שנה בין 10-24 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה צופה פני עתיד ופיצוי.

בהתבסס על הפסיקה שהוצגה במסגרת טיעוניה, ולאור נסיבותיו של מקרה זה, ביקשה המאשימה למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם כך שתוטל עליו תקופת מאסר בפועל שלא תפחת מ- 10 חודשים לצד מאסר מותנה וקנס.

מנגד, ב"כ הנאשם הדגיש כי עסקין בנאשם בן 30, נשוי מזה כשנתיים, לבני הזוג אין עדיין ילדים, אין לחובתו הרשעות קודמות, משפחת מוצאו מונה 8 נפשות עסקין במשפחה קשת יום, הנאשם עובד מזה 5 שנים בבית ספר טכנולוגי בכפר ג'יסר א-זרקא, הוא ואשתו התגברו על נסיבות רפואיות שונות, הוא מעולם לא היה מעורב בפלילים והאירוע מושא הליך זה שבפנינו הוא אירוע חריג שאינו מאפיין את התנהגותו היום יומית.

ב"כ הנאשם ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, הן ביחס לביטול ההרשעה והן ביחס לענישה המוצעת. לדבריו הותרת ההרשעה על כנה תפגע באופן אנוש בעיסוקו של הנאשם בכלל והיותו מורה מצטיין בבית הספר בפרט - עמדה זו נתמכה באסמכתאות (נ/1 ונ/2). לדבריו על פי נוהל משרד החינוך הותרת ההרשעה על כנה תפגע בנאשם, בקידומו ובעתידו המקצועי. בנסיבות אלה ולאור עמדת המתלוננת ביקש ב"כ הנאשם לאמץ את המלצת שירות המבחן.

הנאשם בדבריו ציין כי הוא מתבייש במעשיו ומתחרט על מה שעשה. הנאשם ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, התחייב לשתף פעולה עמו, הדגיש כי הוא מתכוון להמשיך ללימודי התואר השני ולקיים חיים נורמטיביים עם אשתו, הנאשם ציין כי כיום בני הזוג נמצאים במקום טוב יותר והוא מתחייב לעשות הכל כדי לשפר את מערכת היחסים הזוגית. דיון והכרעה:

תיקון 113 לחוק העונשין, עיגן את הבניית שיקול הדעת השיפוטי והעניק מעמד בכורה לעיקרון ההלימה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה, בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בהתאם לתיקון לחוק, על בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם למעשה העבירות שביצע הנאשם. לשם כך יתחשב בית המשפט בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה המפורטות בסעיף 40ט' לחוק העונשין.

לכשיקבע מתחם הענישה, יקבע בית המשפט את העונש המתאים, בתוך המתחם, אשר יוטל על הנאשם וזאת בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה המפורטות בסעיף 40יא' לחוק. בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי סעיפים 40ד' ו-40ה' לחוק.

אין חולק כי העבירות בהן הורשע הנאשם גם לאחר תיקון כתב האישום הן עבירות חמורות מאד אשר פוגעות ומצלקות את הגוף ואת הנפש.

רבות נכתב בפסיקה אודות עבירות אלימות בתוך התא המשפחתי, ובמיוחד על זכותה של המתלוננת לשלמות גופה, לביטחונה האישי, לכבודה, ולקיום חיים שקטים ושלווים הן במרחב הציבורי ובמיוחד בין כותלי ביתה. לעניין זה, אפנה לע"פ 6758/07 פלוני נ' מ"י, שם נקבע לעניין זה כדלהלן: "מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או כלפי בת זוג." הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מהעבירות בהן הורשע הנאשם בכתב האישום המתוקן, הם הפגיעה בשלומה של המתלוננת, בזכותה לכבוד ולביטחון בתוך התא המשפחתי, וכמובן הצורך לשמור על שלווה ותחושת ביטחון בתוך התא המשפחתי. כפי שנכתב ברע"פ 3719/21 פלוני נ' מדינת ישראל (07.06.21): "זה לא כבר, עמדתי על הפסול שבתופעת האלימות בתוך התא המשפחתי, ההרס שיכול להיגרם בעקבותיה, ובפרט הפגיעה בתחושת הביטחון של יושבי הבית, כבודם ושלמות גופם (רע"פ 538/21 פלוני נ' מדינת ישראל (4.2.2021))."

וכן ברע"פ 538/21 פלוני נ' מדינת ישראל (04.02.21):

"תופעת האלימות במשפחה היא תופעה נפסדת הפוגעת פגיעה קשה בתחושת הביטחון, כבודן ושלמות גופן של נשים, בתוך ביתם, מבצרם. בנסיבות העניין, משתקפת אף חומרה יתרה כשהמבקש תקף את בתו, תוך שניצל את כוחו - בעוד שבתפקידו כהורה עליו להיות למגן לבני ביתו. בהתאם לכך, נדרשת ענישה מוחשית, אשר יש בה כדי להרתיע עבריינים פוטנציאליים מנקיטת אמצעי אלימות כלפי בני משפחתם (רע"פ 340/21 מסרי נ' מדינת ישראל (28.1.2021))."

על רציונל זה חזר בית המשפט העליון גם ברע"פ 2750/22 אורי אלי ליולקו נ' מדינת ישראל (09.05.22), כדלהלן: "קשה להפריז בחומרתן הרבה של העבירות בהן הורשע המבקש, אשר תקף את בת זוגו, באיימו עליה כי יטול את חייה. מעשיו מעוררים סלידה וראויים לכל גינוי והוקעה. וכפי שכבר ציינתי במקרה אחר: "... יש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה כלפי עבירות אלימות במשפחה - ואלימות בין בני זוג בפרט - על מנת למגר תופעה נפסדת זו. זאת, בין היתר לנוכח הקושי הקיים לעיתים בחשיפת עבירות אלו, המבוצעות בהסתר מאחורי מפתן הדלת; הפגיעה הקשה שהן מסבות לתחושת הביטחון של בני המשפחה - וקורבנות המעשים בפרט; והחשש מהסלמת המעשים באופן העלול אף לסכן את חיי בני המשפחה, ובהם בת זוגו של התוקף..."

באשר למדיניות הענישה הנוהגת, בפסיקה נקבע מנעד רחב של מתחם עונש הולם לעבירות בהן הורשע הנאשם וכל מקרה ומקרה נבחן לגופו על פי נסיבותיו.

בפסיקה רלוונטית לנסיבות של מקרה זה שעיקרן מתבטא באלימות ואיומים כלפי בני משפחה עולה כי מתחם עונש הולם נע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות במקרים בהם מתווסף לכך גם רכיב טיפולי מחוץ לכלא, ועד ל- 20 חודשי מאסר בפועל במקרים החמורים יותר וכל מקרה ומקרה נבחן לגופו על פי נסיבותיו.

ברע"פ 7660/19 פלוני נ' מדינת ישראל (21.11.19) - המבקש הורשע בעבירות איומים ותקיפה סתם לאחר שמיעת ראיות: איומים כלפי גרושתו וחברותיה ותקיפת בן זוג של אחת מהחברות, לאחר שלא הצליח ליצור קשר עם גרושתו, על מנת לתאם החזרת בתו הקטנה לרשותה. דובר באירוע יחיד, במבקש נעדר הרשעות קודמות, אשר נדון לשלושה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ועונשים נלווים. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת הרשות לערער.

בעפ"ג (חי') 10803-06-14 פייבשנקו נגד מדינת ישראל (7.7.14) - המערער הורשע בביצוע עבירות היזק בזדון ועבירה הגורמת חבלה של ממש- בת זוג. נקבע מתחם עונש הולם בין 3 חודשי מאסר בפועל ל-12 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נדון ל-8 חודשי מאסר בפועל הגם שאינו בעל עבר פלילי.

ברע"פ 4265/15 דדון נגד מדינת ישראל (, 22.6.15) - המבקש הורשע בעבירות איומים ותקיפה סתם, נקבע מתחם ענישה הנע בין 3 חודשים שיכול וירוצו בעבודות שירות לבין 14 חודשי מאסר בפועל. נקבע כי העבירות בוצעו על רקע אירוע אלים קודם של הנאשם כלפי המתלונן, תקיפה הגורמת חבלה של ממש. הנאשם בעל עבר פלילי עשיר, נדון ל-4 חודשי מאסר בפועל בנוסף להפעלת מאסר על תנאי בן 4 חודשים אשר לגביו נקבע כי חודש אחד מתוכו ירוצה במצטבר.

בעפ"ג 33615-05-13 ג' (אסיר) נגד מדינת ישראל (, 28.7.13) - המערער הורשע בעבירות תקיפה סתם- בן זוג וכן עבירת איומים. דובר בנאשם בעל עבר פלילי עשיר בין היתר בתחום האלימות במשפחה, אשר לא הורתע מריצוי מאסרים קודמים ותנאי תלוי. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 8-20 חודשי מאסר בפועל.

בת"פ 11562-08-13 מדינת ישראל נ' י.ר. נדון הנאשם שהורשע בעבירות של איומים ותקיפה אותן ביצע באמו הקשישה, לעונש של 5 חודשי מאסר בעבודות שירות ומאסר על תנאי. מתחם העונש ההולם את נסיבותיו של אותו מקרה נקבע ככזה הנע בין 3 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל. בת"פ 18772-01-14 מדינת ישראל נ' איריס שוורץ מדובר היה בנאשמת, רופאה במקצועה, שתקפה את אמה הקשישה באמצעות ידיה וגם באמצעות מטריה, איימה עליה ושברה את חפציה. באותו מקרה נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 5 חודשי מאסר בעבודות שירות ל- 20 חודשי מאסר בפועל והנאשמת נדונה לעונש של 6 חודשי מאסר בעבודות שירות.

נסיבותיו של מקרה זה מוביל לקביעה כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירות, נע בין 4 חודשי מאסר אשר יכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל- 18 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות:

לקחתי בחשבון את העובדה כי הנאשם הודה בכתב אישום מתוקן, לקח אחריות על מעשיו, חסך זמן שיפוטי יקר, שיתף פעולה באופן חיובי ביותר עם שירות המבחן, עסקינן בנאשם נטול הרשעות קודמות, וכן את עמדתה של המתלוננת כפי שזו מצאה את ביטויה בשני התסקירים שהוגשו מטעם שירות המבחן וכן באמצעות בא כוחה עוד ביום 8/7/24.

נשאלת עתה השאלה האם יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום וזאת בהתאם לאמור בסעיף 40ד לחוק העונשין, ואם המענה לשאלה זו יהיה חיובי, יש לשקול האם בנסיבות מקרה זה, ניתן ללכת צעד נוסף לעבר הנאשם ולהורות על ביטול ההרשעה, זאת בהתאם להמלצת שירות המבחן על בסיס העקרונות שהתוו בהלכת כתב?

עמדת שירות המבחן אשר מצאה את ביטויה בשני תסקירים שונים היא עקבית, נחרצת, וחיובית. שירות המבחן התרשם מהנאשם לטובה, וזאת לאור ההנמקה המפורטת בשני התסקירים, ומצא לנכון במקרה זה להמליץ על שילובו בהליך טיפולי מתאים במסגרת צו מבחן ולא רק זאת, אלא הומלץ גם לשקול בחיוב את ביטול ההרשעה.

סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, קובע כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם למעשי העבירות בהן הורשע הנאשם בשם שיקולי השיקום, וזאת מקום בו מצא בית המשפט כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש לשיקומו. סעיף 40ד(ב) קובע כי לבית המשפט מסורה הסמכות להעדיף את הליכי השיקום גם אם מדובר בעבירות בעלי חומרה יתרה וזאת לאור קיומן של נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן.

אם כן, תיקון 113 שעוסק בהבניית שיקול הדעת השיפוטי והעניק מעמד בכורה לעקרון ההלימה, מאפשר לבית המשפט לסטות ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי השיקום. בעניינו, באתי לכלל מסקנה, כי בנסיבות מקרה קונקרטי זה ועל בסיס ההמלצות של שירות המבחן יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם וזאת בשל שיקולי השיקום.

אני סבור כי אימוץ המלצת שירות המבחן ביחס להמשך שילוב הנאשם בהליך טיפולי מתאים, יסייעו לא רק לנאשם עצמו אלא גם לאינטרס הציבורי בכללותו שאחד מעקרונותיו הוא השיקום וחזרה למוטב של נאשמים.

עתה יש לבחון האם נסיבותיו של הנאשם עומדות בהלימה לעקרונות שנקבעו בהלכת כתב וזאת לצורך ביטול הרשעתו?

לצד האינטרס הציבורי הדורש ענישה מוחשית ומרתיעה והותרת ההרשעה על כנה, עדיין יש לזכור כי הענישה היא תמיד אינדיבידואלית. כפי שציין בית משפט העליון: "זאת תורת הגישה האינדיבידואלית בתורת הענישה המקובלת עלינו כקו מנחה בסוגיה קשה וסבוכה זו של הענישה ומטרותיה, ואין אנו רשאים "להקל" על עצמנו ולהחמיר עם הנאשם, מתוך הסתמכות על הנימוק והחשש שמא הקלה במקרה מסוים הראוי לכך ישמש תקדים למקרים אחרים שאינם ראויים לכך. חזקה על בית המשפט שידע להבחין בין מקרה למקרה לגופן של נסיבות ולעיצומם של דברים" (ע"פ 433/89 אטיאס נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(4) 170, 174-175 (1989); רע"פ 3173/09 פראגין נ' מדינת ישראל (5.5.2009)).

בפסיקה נאמר כי הרתעת הציבור אינה חזות הכול ו"יש לשקול כל מקרה על פי נסיבותיו המיוחדות ונסיבותיו האישיות של הנאשם כאינדיבידואל ולאזן בצורה ראויה ביניהן לבין מדיניות הענישה האמורה" (עפ"ת 1267-05-16 חיזגילוב נ' מ"י).

בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (1997) נקבע שהשיקולים העיקריים אותם ישקול בית המשפט בבואו לבחון שאלת הימנעות מהרשעה הינם שבנסיבות המקרה, העבירה שבוצעה מאפשרת להימנע מהרשעה וכן שהרשעה, אם תושאר על כנה, תפגע פגיעה חמורה בשיקומו או בעתידו של הנאשם.

בע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.07) נקבע: "המשפט מניח, כי במורכבות החיים האנושיים על תהפוכותיהם, בהשתקפותם בהליך הפלילי, עשויים להיווצר מצבים קיצוניים אשר אינם מתאימים להחלת העיקרון העונשי הרחב, המחייב הרשעה פלילית בעקבות הוכחת אשמה. במצבים חריגים מיוחדים ויוצאי דופן, כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת פגיעתה של ההרשעה הפלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס הציבורי-חברתי הכללי, נתון בידי בית המשפט הכוח להחליט כי, חרף אשמתו של הנאשם, הוא לא יורשע בדיון."

בע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פד"י נד(3) 685 (שנזכר בהלכת לאופר), נקבע: "נדרש איזון שיקולים, המעמיד את האינטרס הציבורי אל מול נסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם. בראייה כוללת נשקל, מן הצד האחד, הצורך במיצוי של ההליך הפלילי בדרך של הרשעת העבריין, כדי להשיג בכך, בין היתר, את גורם ההרתעה והאכיפה השוויונית של החוק. שיקול ציבורי זה פועל במשנה תוקף, ככל שחומרת העבירה גדולה יותר, והנזקים לפרט ולציבור מביצועה גוברים.

כנגד השיקול הציבורי, נשקל עניינו של הפרט הנאשם, ובמסגרת זו נבחנים נתונים שונים הנוגעים אליו, וביניהם - טיב העבירה אותה עבר וחומרתה, עברו הפלילי, גילו, מצב בריאותו, והנזק הצפוי לו מן ההרשעה. באשר לנאשמים בגירים, במאזן השיקולים האמור, גובר בדרך כלל השיקול הציבורי, ורק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר, תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך של הרשעת העבריין."

ברע"פ 8215/16 יצחק נ' מדינת ישראל (29.03.17) התקבלה בקשת הערעור לביטול הרשעתו של מערער שהורשע בסיוע לאחר מעשה כאשר הסיע אדם למקום בו דקר אחר ורצח אותו ולאחר מכן הסיע את הדוקר מהמקום אל מחוז חפצו ולמעשה סייע לו להימלט ונקבע:

"בהלכת כתב, שרטט בית משפט זה את השיקולים העיקריים המצדיקים הימנעות מהרשעה. ראשית, על עצם ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו או בעתידו של הנאשם. שנית, סוג העבירה, אותה ביצע הנאשם, מאפשר להימנע, בנסיבות אותו מקרה, מהרשעה, מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים. אכן, וכפי שהובהר בפסיקתו של בית משפט זה, משהוכח כי בוצעה עבירה, יש להרשיע, ככלל, את הנאשם, כאשר הימנעות מהרשעה הינה בגדר החריג לכלל. ראוי, בהקשר זה, דברי השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש בע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נ"ח(4), 869, 876 (2004): "על דרך הכלל, משנמצא כי נאשם בגיר ביצע עבירה, מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו, כחלק מהליך אכיפת חוק שוויוני וכחלק מאינטרס ההרתעה... הלכה פסוקה היא כי הימנעות מהרשעה של נאשם בגיר אשר נקבע כי ביצע עבירה, מהווה חריג שיפועל רק בנסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן..."

לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות במקרה דנן, הגעתי לידי מסקנה כי אכן מונח לפנינו מקרה חריג, המצדיק הימנעות מהרשעה. אפתח בתנאי שעניינו טיב העבירה אותה ביצע המערער, ועד כמה ניתן "לוותר" על ההרשעה, מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים. המדובר, כזכור, בעבירה של סיוע לאחר מעשה, המתייחסת לפרק זמן קצר ביותר, למן שלב השלכת הסכין מהרכב על ידי יעד, ועד שהלה הגיע למקום חפצו בעיר נתיבות.....לכך יש להוסיף את העובדה כי מדובר בנסיעה קצרה ביותר, שכל הנראה לא איפשרה למערער לכלכל את מעשיו בקור רוח וללא לחץ. בנסיבות חריגות אלה, נראה בעיניי כי אין מקום לעמוד על הרשעתו של המערער בדין. אשר לשיקולי השיקום, נראה כי אכן עשויה להיות השפעה שלילית להרשעתו של המערער על עתידו המקצועי ועל סיכויי להיקלט בעבודה, לפחות במגזר הציבורי. נזכיר, כי מדובר בצעיר נורמטיבי, ללא הרשעות קודמות, שפוטר משירותו הצבאי בקבע בעטיו של מקרה מצער זה, ואשר החל בלימודים אקדמאיים במכללת ספיר. לכך יש להוסיף את ההמלצה החד משמעית של שירות המבחן, שגם לה יש משקל, במסגרת כלל השיקולים הרלבנטיים בנושא זה."

בת"פ 50817-02-22 אבו גודה נ' מדינת ישראל (23.06.24) בו הנאשם הורשע בעבירות הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו ואיומים ובית המשפט ביטל את הרשעתו וגזר עליו של"צ וצו מבחן לאחר שסקר היטב את נסיבות הנאשם (סטודנט לסיעוד) ואת האינטרס הציבורי שבביטול ההרשעה תוך שכתב: "הכלל המשפטי בשיטתנו הוא ההרשעה. סטייה תעשה רק במקרים יוצאי דופן, ובשני תנאים מצטברים. פרשנותם של תנאים אלה תלויה בגישות המרחיבה והמצמצמת ויש לבחון היטב המקרה לגופו ולתוצאתו בענישה שרחוקה מלהיות הולמת בנסיבות האשם והנאשם. אם להרשיע פירושו שנידרש פי כמה וכמה אחר כך להושיע הרי שעלינו לשקול האיזון במלאכת הענישה לתור אחר התחליף שיאפשר תכליות הענישה מבלי לסבך הנאשם בענישה יתירה בתוצאתה של זו הנחזית להיות "הולמת".... ככל שהנסיבות של המעשה או העושה קלות או מורכבות דרישת הפגיעה בנאשם אינה מחיבת עוצמת ראייה לתוצאה מעשית ממשית מיידית אל מול מאפייני מקצוע הרפואה וסיכויי קליטת הנאשם בעבודה זו, במגזר הציבורי, רפואה וסיעוד הם מקצועות בהן ישנה השקעה גדולה. החומר המדעי מחייב השקעה יומם וליל. היקף החומר עצום, האחריות גדולה."

האם ההרשעה תפגע בשיקומו ובעתידו של הנאשם? סבורני שהתשובה לכך חיובית. הנאשם עוסק בהוראה ולשם כך עליו להיות נטול הרשעות. יתרה מכך, קיים חשש ממשי שהמשך עיסוקו, התפתחותו וקידומו יעוכבו או אף ישללו ממנו לצמיתות, (ר' פסיקה במסגרתה בוטלה ההרשעה של נאשמים בין היתר בשל החשש לפגיעה בעיסוק המצריך היתר או רישיון או כזה המותנה בהעדר הרשעה פלילית. ראו למשל ע"פ 5446/15 אשר חנימוב נ' מדינת ישראל (03.03.16); ע"פ 3554/16 שחר יעקובוביץ' נ' מדינת ישראל (11.06.17); ע"פ 8215/16 אברהם יצחק נ' מדינת ישראל (29.03.17); ע"פ (מח'ב"ש) 48671-08-15 בלה גולדנברג נ' מדינת ישראל (16.03.16) (דעת רוב); ע"פ (מח'ח"י) 25795-01-15 אדוארד מרקוס נ' מדינת ישראל (26.02.15); ע"פ (מח'נצ') 47763-06-19 מחמד נסרה נ' מדינת ישראל (23.09.19).

יתרה מכך, ככל שיפגע משלח ידו של הנאשם, הרי שלא מן הנמנע כי תפגע מערכת החינוך העדינה בכפר ג'יסר א-זרקא שידוע באוכלוסייה המורכבת בעלת המעמד הסוציו אקונומי נמוך ובכך למעשה גם עלול להיפגע באופן ממשי האינטרס הציבורי.

להתרשמות זו יש לצרף גם את המלצתו החד משמעית של שירות המבחן שגם לה יש משקל ושניתנה בשל העובדה שהאירוע מהווה אירוע חריג ויחיד בחייו של הנאשם.

בנסיבות אלה, באתי לכלל מסקנה כי הותרת ההרשעה על כנה תפגע קשות בעתידו של הנאשם ובמאמצי שיקומו כאשר אין זה אינטרס הציבור במקרה החריג הנ"ל. דווקא במקרה זה לא יהיה נכון, וודאי שלב הנוכחי, לסגור בפני הנאשם דלתות ולגדרו בתוך טווח ההרשעה, שכן שוכנעתי שיש לאפשר לו לשקם את חייו, את הזוגיות עם אשתו, להמשיך ולתרום לחברה ולקהילה.

משכך ולאור כל האמור לעיל אני מורה על ביטול ההרשעה ומטיל בזאת על הנאשם את העונשים הבאים:
1. צו מבחן למשך 12 חודשים אשר יבוצע ויפוקח בידי שירות המבחן. מוסבר לנאשם כי אי קיום תנאי הצו, עלול להוביל להגשת בקשה לצורך הפקעתו ובמקרה שכזה עניינו יוחזר לבית המשפט לצורך מתן גזר דין חדש לרבות אפשרות הרשעתו.

2. הנאשם יחתום על התחייבות כספית בסך של 5,000 ₪ לפיה יתחייב להימנע מלעבור במשך 3 שנים מהיום על כל עבירות אלימות, פיזית או מילולית, כלפי הגוף או הרכוש שעונשה שנתיים מאסר ומעלה ויורשע בה על פי חוק העונשין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה תוך 45 ימים מהיום.
ניתן היום, ל' חשוון תשפ"ה, 01 דצמבר 2024, בהעדר הצדדים.